

Quickscan natuuronderzoek

Kruislaan 1 in Ede

In het kader van de Flora- en faunawet

Quickscan natuuronderzoek

Kruisweg 1 in Ede

In het kader van de Flora- en faunawet

In opdracht van:

Dienst Landelijk Gebied
Postbus 3033
6802 DA Arnhem
Contactpersoon: Ing. Mevr. A.G.J. van den Berg

Uitgevoerd door:

Ecochore Natuurtechniek
Ruiterweg 8
7152 DE EIBERGEN
T 0544-350297
M 06-15904121
E info@ecochore.nl
I www.ecochore.nl

Auteur: Bas Voerman
Collegiale toetsing: Kees Weiland
Veldwerk: Bas Voerman

Datum: april 2014

Correspondentie door Ecochore Natuurtechniek vindt uitsluitend plaats op digitale wijze of op FSC/PEFC gecertificeerd papier.

Foto voorzijde: zicht op een van de te slopen schuren

Ecochore Natuurtechniek is aangesloten bij Samenwerkingsverband Ecologie:
www.swvecologie.nl

INHOUD

INHOUD	3
1. AANLEIDING EN DOEL.....	4
2. INVENTARISATIEOPZET EN GEBIEDSBESCHRIJVING	5
2.1 Onderzoeksmethodiek	5
2.2 Gebiedsbeschrijving.....	5
2.3 Natuurbeschermingswet 98, Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn	6
2.4 Geplande werkzaamheden	6
3. ONDERZOEKRESULTATEN	8
3.1 Flora	8
3.2 (Broed)vogels	8
3.3 Herpetofauna en vissen	9
3.4 Zoogdieren.....	9
3.5 Ongewervelden.....	10
4. TOETSING FLORA- EN FAUNAWET	11
4.1 Algemeen	11
4.2 Flora	11
4.3 (Broed)vogels	11
4.4 Herpetofauna en vissen	13
4.5 Zoogdieren.....	13
4.6 Ongewervelden.....	14
4.7 Consequenties tijdens de sloopactiviteiten en de zorgplicht.....	15
5. CONCLUSIE	16
LITERATUUR.....	17
 BIJLAGE 1: LIGGING NATURA2000 EN EHS.....	 18
BIJLAGE 2: IMPRESSIE PLANGEBIED	19
BIJLAGE 3: TOELICHTING FLORA- EN FAUNAWET	20
BIJLAGE 4: CHECKLIST VLEERMUISPROTOCOL	23

1. AANLEIDING EN DOEL

Op de locatie Kruisweg 1 in Ede is de eigenaar voornemens alle gebouwen en aan agrarische activiteiten gerelateerde bouwwerken te slopen. Door de sloop van het gehele bouwblok ontstaat een aaneengesloten ecolint dat aansluit op de ecoduct over de A12. Voor de voorgenomen ruimtelijke ingrepen is een toetsing aan de Flora- en faunawet noodzakelijk.

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet (Ff-wet) van kracht. Middels deze wet wordt een groot aantal plant- en diersoorten beschermd.

Als er plannen zijn om bepaalde handelingen uit te voeren of wijzigingen aan te brengen in het bestemmingsplan, zal er onderzocht moeten worden of deze plannen, of onderdelen hiervan, nadelige effecten kunnen hebben op aanwezige, of mogelijk aanwezige, beschermde flora en fauna. Middels een natuurtoets kan worden bepaald of dier- en plantsoorten negatieve gevolgen kunnen ondervinden van de werkzaamheden dan wel dat er gezocht moet worden naar mitigerende en/of compenserende maatregelen. Hiervoor zullen eventueel ontheffingen moeten worden aangevraagd bij Dienst Regeling van het ministerie van EL&I.

Om aan de zorgplicht te kunnen voldoen, die gesteld wordt in de Flora- en faunawet, is aan Ecochore Natuurtechniek opdracht gegeven voor de uitvoering van een quickscan natuurtoets om zo de mogelijk negatieve effecten op flora en fauna in kaart te brengen. Middels een quickscan wordt een indruk verkregen van de mogelijke waarden van een gebied voor flora en fauna en kan worden beoordeeld of voldoende verspreidingsgegevens van mogelijk aanwezige beschermde dieren en planten voorhanden is of dat nader onderzoek noodzakelijk wordt geacht. Dit rapport beschrijft de bevindingen en consequenties.

2. INVENTARISATIEOPZET EN GEBIEDSBESCHRIJVING

Voor de quickscan is de locatie op 17 april 2014 door een medewerker van Ecochore Natuurtechniek bezocht om zo een verwachting uit te kunnen spreken van het voorkomen van, dan wel het gebruik maken door, beschermde dier- en plantsoorten in het gebied, zoals vermeld in de Flora- en faunawet, Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn en Rode Lijsten.

2.1 Onderzoeksmethodiek

Iedere dier- en plantgroep heeft zijn eigen methode van inventarisatie om zo een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de betekenis van het gebied voor de betreffende soorten of groepen.

Dit onderzoek is uitgevoerd in de vorm van een quickscan. Er is zowel globaal gekeken naar de daadwerkelijk aanwezige flora en fauna, als naar de mogelijke waarden die het gebied herbergt in andere tijden van het jaar die tijdens een éénmalig bezoek niet kunnen worden vastgesteld.

Tijdens het onderzoek zijn de aanwezige ecotopen intensief geïnspecteerd op aanwijzingen van beschermde of Rode lijstgenoteerde flora en fauna.

Als aanvulling op het veldbezoek zijn verspreidingstabellen en verspreidingsatlassen, met waarnemingen voor de locatie geraadpleegd op het voorkomen van beschermde of Rode Lijstgenoteerde soorten.

Aan de hand van de resultaten van het quickscanonderzoek kan worden aangegeven of nadere inventarisaties gewenst zijn of dat redelijkerwijs kan worden aangenomen dat de effecten op aanwezige (beschermde) flora en fauna geen bedreiging opleveren en of ontheffingen in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk zijn.

Bezoekdata	starttijd	weersgesteldheid	Onderzoeker
17-04-2014	dagbezoek	bewolkt, droog, windkracht 2, 10 °C	Bas Voerman

2.2 Gebiedsbeschrijving

Het onderzoeksgebied is gelegen aan de zuidrand van de Veluwe aan de Kruislaan 1 in de gemeente Ede.

Het plangebied ligt in een agrarisch gebied aan de bosrand van uitlopers van de Veluwe. De planlocatie wordt aan de noordzijde begrenst door de bossen van de Veluwe. Aan de zuidzijde vormt de A12 een harde scheiding tussen de meer zuidelijk gelegen agrarische gebieden en de planlocatie.

Het huisperceel is, buiten het feitelijke bouwblok, reeds ingeplant met bosplantsoen en vormt daardoor een onderdeel in het ecolint dat in verbinding staat met het ecoduct over de A12.

De opstallen betreffen enkele voormalige varkensschuren, waarvan één schuur op enige afstand van het bouwblok gelegen is, een werktuigenloods en een woonhuis.

Een groot deel van het erf is verhard met betonklinkers, enkele delen bestaan uit gegoten beton. De aanwezige opstallen zijn reeds niet meer in agrarisch gebruik en staan grotendeels leeg. Door achterstallig onderhoud zijn grote delen van het erf vervuigd. Het woonhuis en omringende siertuin zijn nog in gebruik.

Langs de randen van het bouwblok staan enkele rijen met Italiaanse populieren en fijnsparren. Met name rondom de siertuin staat opgaand struweel dat van oorsprong is aangeplant. Door verruiging groeien grote delen van de planlocatie eveneens dicht met struweel.

Het onderzoek heeft zich gericht op het gehele bebouwde perceel en alle gebouwen en houtopstanden op het erf.

Zie voor gebiedsligging figuur 1 en een gebiedsimpresie bijlage 2.

2.3 Natuurbeschermingswet 98, Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een netwerk van grote en kleine natuurgebieden (waaronder de Natura2000 gebieden) waarin de natuur (plant en dier) voorrang heeft en wordt beschermd. Hiermee wordt voorkomen dat natuurgebieden geïsoleerd komen te liggen, dieren en planten uitsterven en dat de natuurgebieden zo hun waarde verliezen. De EHS kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

Natura2000 is een netwerk van beschermde natuurgebieden, dat binnen de Europese Unie wordt opgezet. Het Natura2000 netwerk dient ter bescherming van zowel de gebieden (natuurlijke habitats) als de wilde flora en fauna op het Europese grondgebied van de lidstaten. Deze Natura2000-gebieden vormen de kerngebieden van de EHS zoals deze in Nederland wordt vormgegeven, zie bijlage 1.

De gehele planlocatie ligt binnen de begrenzingen van het Natura2000 gebied de Veluwe en is daardoor eveneens gelegen binnen de EHS.

Binnen de planlocatie zijn geen kwalificerende habitats of kwalificerende soorten aanwezig waarvoor de Veluwe als Natura2000-gebied is aangewezen. Het doel van de voorgenomen, en deels reeds uitgevoerde, ontwikkelingen is het wegnemen van een belemmerend onderdeel (bebouwing en agrarisch activiteiten) binnen de EHS. Door deze ontwikkelingen zal een versterking van het functioneren van de EHS en een toename van het leefgebied voor flora en fauna worden gerealiseerd.

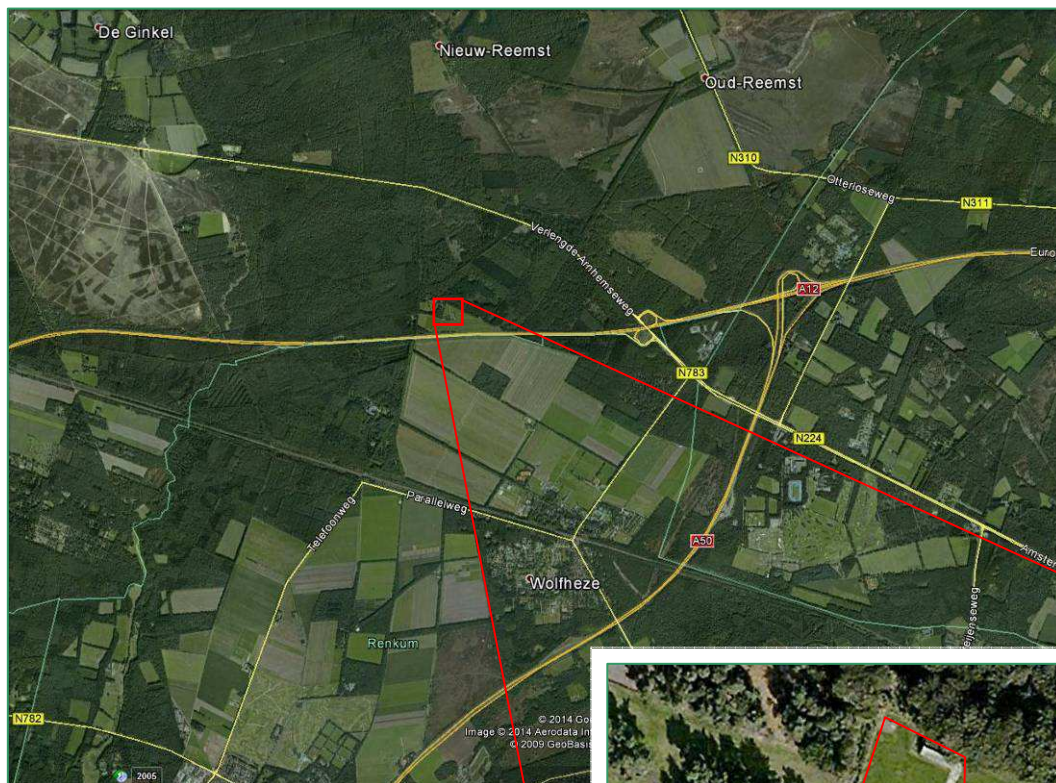
Zowel de werkzaamheden als de toekomstige inrichting zullen geen negatieve gevolgen hebben op het Natura2000-gebied, aanwezige habitats of kwalificerende soorten. Verdere toetsing aan dit gebied is hierdoor niet noodzakelijk.

Zie bijlage 1 voor de ligging van het gebied ten opzichte van het Natura2000 gebied (figuur 2) en de ecologische verbindingzone (figuur 3).

2.4 Geplande werkzaamheden

De werkzaamheden zullen bestaan uit het slopen van alle schuren, bebouwing en aan agrarische activiteiten gerelateerde bouwwerken en het opbreken van de verharding. Er wordt enige opgaande begroeiing gerooid.

De werkzaamheden kunnen worden aangemerkt als *Ruimtelijke Ingrepen in het belang van Flora en fauna*. Op deze definitie is de afweging in het kader van de Flora- en faunawet (hoofdstuk 4) gebaseerd.

Figuur 1. Ligging onderzoeksgebied.
Uitsnede betreft globale begrenzing van het
onderzochte gebied.
Bron: Google Earth.

3. ONDERZOEKSRESULTATEN

In dit hoofdstuk worden kort de bevindingen van het veldbezoek weergegeven. In het volgende hoofdstuk worden de wettelijke consequenties en eventuele aanbevelingen gegeven. Voor verwijzingen naar *tabelgenoteerde soorten* in het kader van de Flora- en faunawet (Ff-wet) zoals in de tekst wordt beschreven, wordt verwezen naar de toelichting in bijlage 3. Ter aanvulling op de onderzoeksresultaten zijn verspreidingsatlassen geraadpleegd voor het kilometerhok: 181-448.

3.1 Flora

In het plangebied zijn relatief weinig soorten aangetroffen. De aanwezige planten zijn alle algemene soorten die kenmerkend zijn voor matig rijke tot rijke gronden en veelal kenmerkend voor pioniersituaties, agrarische percelen en relictten uit siertuinen. Het betreft soorten als: hondsdrif, paarse dovenetel, look zonder look, grote brandnetel, speenkruid, paardenbloem spec., Jacobs kruiskruid, ridderzuring, ronde ooievaarsbek, smalle weegbree, robbertsruid, akkerdistel, vogelmuur, melganzevoet, bijvoet, braam spec., kleeftkruid, diverse grassen ed. Het opgaande struweel langs de randen, en als spontane opslag tussen de schuren, bestaat uit soorten als gewone vlier, ruwe berk, boswilg, Italiaanse populier, fijnspar ed.

Aan de westzijde van de woning is een grote groeiplaats aanwezig van kleine maagdenpalm. Deze soort is afkomstig vanuit de tuin en verwilderd in de naastgelegen weide en struweel.

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde of Rode lijstgenoteerde soorten aangetroffen. Gezien de intensiteit van de inventarisatie zullen er enkele soorten zijn gemist. Aan de hand van de opbouw van het plangebied zijn echter geen zwaar beschermde soorten te verwachten.

Verspreidingskaarten van Floron en verspreidingsdatabanken op internet laten enkele beschermde soorten zien binnen het kilometerhok waarin het plangebied gelegen is, oa. grasklokje, gewone vogelmelk en brede wespenorchis.

3.2 (Broed)vogels

Het veldbezoek heeft plaatsgevonden middels een eenmalig bezoek aan het begin van het broedseizoen van de meeste vogelsoorten. De aanwezige ecotopen op de planlocatie (bebouwing en erf) bieden potentiële broedgelegenheden voor vogelsoorten van erven en agrarische gebied. Tijdens het veldbezoek zijn daardoor enkele territoriale vogelsoorten op het erf aangetroffen: putter, vink, tijtjaf, merel, zanglijster, zwartkop, witte kwikstaart, groenling, boompieper, pimpelmees, koolmees veldleeuwerik. Verder zijn sporen aangetroffen van aanwezigheid van boerenzwaluw (een tiental (deels vervallen) nesten) en kerkuil (braakballen en krijtsoren). Van de kerkuil zijn de sporen aangetroffen in schuur A - zie figuur 1 en foto 1. Deze sporen duiden op een dagrustplaats, een broedlocatie is niet aangetroffen.

Het beschermingsregime van de groep vogelsoorten is opgedeeld in 5 categorieën waarbij de nestlocaties leidend zijn. In bijlage 3 is een toelichting op de 5 verschillende categorieën en bijhorende soorten beschreven.

Van de categorieën 1-4 zijn sporen van één soort op het erf aangetroffen:

- Kerkuil (categorie 3)

De schuren en ruigten op het terrein bieden eveneens geschikte broedgelegenheden voor steenuil en huismus. Van deze soorten zijn echter geen sporen aangetroffen. Door de soms erg verborgen levenswijze van steenuil is het goed mogelijk dat sporen in het veld niet zichtbaar zijn en daardoor sporen zijn gemist.

- Steenuil (categorie 1)
- Huismus (categorie 2)

Van soorten uit categorie 5 zijn enkele soorten aangetroffen als koolmees, pimpelmees en boerenzwaluw. Broedlocaties van koolmees en pimpelmees zijn niet vastgesteld maar in de houtopstanden of opstallen zeer goed mogelijk. Van de boerenzwaluw zijn een tiental, vervallen nesten aanwezig. Nieuwe nesten zijn nog niet gemaakt, hiervoor is het te vroeg in het seizoen.

De atlas van Nederlandse broedvogels laat in het kilometerhok waarbinnen het plangebied ligt een groot aantal algemene broedvogels zien. Hierbij zijn ook enkele categorie 1-4 soorten als huismus, sperwer, kerkuil, havik, steenuil en buizerd.

Foto 1: braakballen en krijtsporen van kerkuil op zolder.

3.3 Herpetofauna en vissen

Tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen verricht van soorten uit deze groepen. Voor beschermde amfibieën en vissen ontbreekt het aan geschikt voortplantingshabitat binnen de begrenzing van het plangebied en een ruime zone hier omheen.

De naastgelegen bosgebieden bieden geschikte leefgebieden voor zwaar beschermde reptielensoorten als hazelworm en, in mindere mate, gladde slang en zandhagedis. Van deze laatste twee soorten zijn in de directe omgeving geen waarnemingen bekend geworden. Binnen de planlocatie zijn voor deze soorten nauwelijks geschikte biotopen aanwezig, hoewel een zwervende hazelworm niet kan worden uitgesloten.

De verspreidingskaarten van RAVON (*Reptielen, Amfibieën en Vissenonderzoek Nederland*) laten enkele beschermde soorten in het kilometerhok en aangrenzende blokken zien waarbinnen het plangebied gelegen is. Het betreft licht beschermde soorten als gewone pad, bruine kikker, bastaardkikker en levendbarende hagedis en zwaar beschermde soorten als rugstreeppad, hazelworm, zandhagedis, gladde slang en ringslang.

3.4 Zoogdieren

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn enkele sporen aangetroffen van bosmuis, konijn en muizen onbepaald. Overige sporen van zoogdieren zijn niet gevonden.

De planlocatie, en de directe zone hier omheen, biedt enkele algemene zoogdiersoorten een potentieel geschikt leefgebied. Hierbij moet met name gedacht worden aan soorten als: ware muizen, (algemene) spitsmuizen, konijn, egel en algemene marterachtigen.

Er zijn geen sporen aangetroffen van zwaar beschermde soorten als steenmarter en eekhoorn. Voor beide soorten biedt de planlocatie in principe geschikt habitat voor territoria en verblijfplaatsen. Van beide soorten zijn echter geen aanwijzingen in de vorm van een vaste verblijfplaats aanwezig. Het is aannemelijk dat in omringende houtopstanden nestlocaties van beide soorten aanwezig zijn waardoor foeragerende dieren op de planlocatie kunnen worden waargenomen.

Door de ligging van het plangebied nabij leefgebied van zwaar beschermde soorten als boommarter, das, wild zwijn en edelhert, kunnen deze soorten eveneens in de directe omgeving worden aangetroffen. Doordat de planlocatie omgeven is door een wildkerend raster zijn met name de grotere soorten niet op de planlocatie te verwachten. Er is van geen van voornoemde soorten een aanwijzing van aanwezigheid aangetroffen.

De zoogdieratlas.nl maakt meldingen van beschermde soorten waaronder: steenmarter, boommarter, eekhoorn, das, wild zwijn en edelhert

Vleermuizen

Het plangebied (gehele erf) is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Er zijn diverse geschikte houtopstanden en laanbeplantingen in de directe omgeving aanwezig waardoor het insectenaanbod en windluwe situaties vrij hoog is.

Met name de woning vormt een geschikte locatie voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Tijdens een inspectie op de vloering van de woning is vastgesteld dat een grote groep vleermuizen van de planlocatie gebruik maakt of zeer recent heeft gemaakt. Hier is een grote hoeveelheid uitwerpselen (met enkele verse uitwerpselen) aangetroffen van minimaal 1 vleermuissoort en gezien de grootte variatie mogelijk twee soorten, zie foto 2. Om welke soorten het gaat is aan de hand van de uitwerpselen niet vastgesteld. Er zijn geen waarnemingen van aanwezige vleermuizen verricht.

Aan de hand van een gerichte inspectie van mogelijke in- en uitvliegopeningen is niet vastgesteld op welke wijze de dieren het gebouw binnen komen. Wel zijn een groot aantal potentiële locaties vastgesteld, bijvoorbeeld onder dakpannen, gevelpannen, windveerbetimmering ed. om welk type verblijfplaats het gaat is met deze informatie niet te geven. Gezien de opbouw van de planlocatie kan de woning functioneren voor diverse typen verblijfplaatsen waaronder: kraam- en zomerverblijven, balts- en paarlocaties en winterverblijf.

Foto 2: uitwerpselen van vleermuizen op de vloering van de woning.

Winterverblijven zijn in de schuren niet te verwachten. Deze zijn echter wel mogelijk in de spouwmuren van de woning.

Er zijn geen bomen met geschikte holten aangetroffen die kunnen fungeren als verblijfplaats van boombewonende vleermuissoorten.

Gezien de opbouw van de planlocatie en de ligging op de grens van een groot bosgebied met laanstructuren, verspreid liggende bebouwing en bosranden kan worden gesteld dat de planlocatie niet als essentieel foerageergebied of vliegroute kan worden aangemerkt.

Verspreidingsatlassen van vleermuizen laten aanwezigheid van verschillende soorten in het kilometerhok zien: baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, laatvlieger, watervleermuis, bruine grootoorvleermuis en rosse vleermuis.

3.5 Ongewervelden

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied geen beschermde soorten uit deze groep aangetroffen. Het plangebied is niet geschikt voor beschermde of Rode Lijstgenoteerde insectensoorten.

Binnen de planlocatie liggen geen ecotopen die beschermde ongewervelden een goede leefomgeving bieden. Het voorkomen van beschermde ongewervelden, waaronder libellen, vliegend hert, gestreepte waterroofkever en platte schijfhoren, is derhalve uitgesloten.

4. TOETSING FLORA- EN FAUNAWET

4.1 Algemeen

Sinds het in werking treden van de AMvB artikel 75, 26 feb. 2005, is de beschermde status van dieren en planten opgedeeld in 3 tabellen, zie kader.

Soorten die vermeld staan op Tabel 1 zijn vrijgesteld van ontheffing indien de werkzaamheden aan te merken zijn als Ruimtelijke Ontwikkelingen. Tabel 2 en 3 soorten zijn zwaarder beschermd en hiervoor is nader onderzoek of toetsing noodzakelijk.

Voor vogels geldt dat alle inheemse soorten beschermd zijn. Verstoring of verontrusting van broedende vogels is niet toegestaan. Daarnaast zijn er enkele soorten die jaarrond gebruik maken van dezelfde broedlocaties of die afhankelijk zijn van specifieke locaties; deze locaties zijn jaarrond beschermd.

De groep *vogels* wordt niet specifiek aangegeven in de tabelverdeling. Voor deze groep is slechts ontheffing mogelijk voor belangen die betrekking hebben op bescherming van flora en fauna, veiligheid voor het vliegverkeer of volksgezondheid.

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn opgenomen in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. In Nederland is de soortbescherming verankert in de Flora- en faunawet en zijn de soorten uit bijlage IV van de Habitatrichtlijn opgenomen in tabel 3 van de AMvB artikel 75. Hierdoor zijn alle vleermuissoorten zwaar beschermd.

Zie voor een uitgebreide toelichting van de Flora- en faunawet (Ff-wet) bijlage 3.

Tabelindeling Flora- en faunawet

Tabel 1: Algemene soorten: algemene vrijstelling of ontheffing/lichte toets

Tabel 2: Overige soorten: vrijstelling met gedragscode of ontheffing/lichte toets

Tabel 3: Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB: vrijstelling met gedragscode of ontheffing/uitgebreide toets

4.2 Flora

In het gebied zijn tijdens de quickscan geen beschermde plantensoorten waargenomen. Er is een vrij grote groeiplaats van kleine maagdenpalm aangetroffen. Deze soort is in natuurlijke vorm beschermd conform Tabel 1. Doordat het hier om verwilderde exemplaren gaat is het beschermingsregiem hier niet van toepassing.

Gezien de gebiedsopbouw zijn geen zwaar beschermde soorten te verwachten.

Aangezien beschermde soorten ontbreken, is nader onderzoek of ontheffing niet noodzakelijk.

4.3 (Broed)vogels

Alle te verwachten vogelsoorten zijn beschermd krachtens de Flora- en faunawet en de Vogelrichtlijn. Ontheffing voor deze diergroep is in de meeste gevallen niet mogelijk.

Dit betekent dat het verstoren, verontrusten, doden en anderszins van vogels en nesten niet is toegestaan. Deze overtredingen zijn mogelijk door het uitvoeren van de geplande werkzaamheden.

Voor vogels geldt dat deze tijdens de broedperiode het meest gevoelig zijn voor verstoring. De rest van het jaar zijn zij flexibeler en is de kans op nadelige effecten door de werkzaamheden voor de individuen aanzienlijk minder. Hierdoor is het sterk aan te bevelen buiten het broedseizoen te starten met de werkzaamheden waardoor bij aanvang van het broedseizoen het verstoringseffect op vogels minimaal is.

Globaal kan worden gezegd dat de broedperiode, voor de mogelijk aanwezige soorten, ligt tussen 15 maart en 15 juli. Hierbij dient wel te worden opgemerkt dat indien broedende vogels in een andere periode van het jaar worden aangetroffen, hierbij zorgvuldig dient te worden omgegaan zodat verstoring van de broedende vogels wordt voorkomen.

Niet alle vogels maken jaarlijks een nieuw nest om te broeden. Een deel van de soorten gebruikt jaarlijks hetzelfde nest of dezelfde locatie om hun jongen groot te brengen. Ook zijn er soorten die jaarrond gebruik maken van vaste verblijfplaatsen. Voor deze soorten geldt dat de nest- of verblijflocaties jaarrond beschermd zijn en dat inzichtelijk gemaakt moet worden welke gevolgen de werkzaamheden voor deze soorten hebben.

Door het ministerie van LNV is een lijst opgesteld met vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn: 'Aangepaste lijst beschermde vogelnesten' van het ministerie van LNV 2009 - zie ook bijlage 3. De nestlocaties en vaste verblijfplaatsen van de hierin beschreven soorten zijn ook in perioden beschermd als er tijdelijk geen gebruik van de nestlocatie wordt gemaakt. De betreffende soorten zijn verdeeld in 5 categorieën, zie bijlage 3.

Kerkuil

In een van de schuren zijn sporen aangetroffen van kerkuil. Hierdoor is intensief gezocht naar sporen van een broedsel of verse uitwerpselen en braakballen in overige schuren. Deze zijn niet aangetroffen. Kerkuilen hebben veelal een aantal roestlocaties rondom de broedlocatie die afwisselend gebruikt worden en dus onderdeel uitmaken van de levenscyclus. Het definitief verwijderen van een dergelijke locatie kan een negatieve uitwerking hebben op de kwaliteit van de lokale populatie.

In de directe omgeving zijn weinig potentieel geschikte schuren aanwezig die kunnen fungeren als verblijfplaats (broedlocatie of roestplek) van kerkuil. Hierdoor kan het verwijderen van de roestlocatie een grote impact hebben op de lokale populatie. Ook is, ondanks dat geen teken van een broedlocatie is vastgesteld tijdens het dagbezoek, een broedsel binnen de planlocatie niet geheel uit te sluiten. Om bovenstaande reden is het noodzakelijk meer inzicht te hebben in de functie van de planlocatie en een overzicht te hebben van roest en/of broedlocaties in de directe omgeving van deze soort. Hierdoor is nader onderzoek in de periode februari - augustus door een ter zake kundige noodzakelijk. Zie voor meer informatie *Soortenstandaard Kerkuil* - te downloaden via het DR-loket van het ministerie van EL&I.

Steenuil

Het erf met diverse opstallen biedt verschillende geschikte locaties voor steenuil om te broeden. Of deze soort daadwerkelijk op de locatie broedt is niet vastgesteld. Hiervoor is gericht onderzoek in de broedperiode noodzakelijk. Voor steenuil kan dit zeer gericht door gebruik van geluidsnabootsing in de avonduren. Mogelijk dat bij een lokale Vogelwerkgroep hiervan voor toetsing aan de Flora- en faunawet voldoende recente verspreidingsgegevens voorhanden zijn waardoor nader onderzoek niet noodzakelijk is of gericht kan worden uitgevoerd. Indien dit niet het geval is, is nader onderzoek noodzakelijk in de periode 15 februari - 15 april. Zie voor meer informatie *Soortenstandaard Steenuil* - te downloaden via het DR-loket van het ministerie van EL&I.

Huismus

Op het erf zijn geschikte locaties aanwezig die kunnen dienen als broedlocatie van huismus. In de te slopen schuren zijn eveneens enkele geschikte locaties aanwezig. Tijdens het bezoek zijn hier geen aanwijzingen van nesten of territoriale mannetjes aangetroffen. Doordat de locatie goede potenties heeft voor deze soort en hiervan geen recente verspreidingsgegevens voorhanden zijn, is nader onderzoek in de broedperiode noodzakelijk. Hierbij is het noodzakelijk te beoordelen of er nestlocaties verdwijnen en hoeveel broedparen aanwezig zijn. In dat geval zal moeten worden beoordeeld of en op welke wijze mitigatie dan wel compensatie noodzakelijk is. De beste periode voor dit onderzoek is in de periode 10 maart tot 20 juni. Zie voor meer informatie *Soortenstandaard Huismus* - te downloaden via het DR-loket van het ministerie van EL&I.

Boerenwaluw

In enkele schuren zijn nestlocaties van deze soort aangetroffen. Nesten van deze soort zijn alleen beschermd indien ecologische afwegingen dat rechtvaardigen, bijvoorbeeld wanneer er geen alternatieven in de directe omgeving voorhanden zijn of wanneer het een significant aantal van de lokale populatie betreft.

In de directe omgeving zijn relatief weinig potentieel geschikte schuren voorhanden. Hierdoor kan het zijn dat de schuren voor de lokale populatie van essentieel belang zijn. Doordat voor deze soort het broedseizoen nog niet was begonnen ten tijde van het onderzoek, is het van belang in het broedseizoen te onderzoeken of en hoeveel nestlocaties bezet zijn door boerenwaluwen. Aan de hand van deze gegevens zal beoordeeld moeten worden of in de omgeving geschikte alternatieven zijn voor het

aangetroffen aantal en op welke wijze dit kan worden gerealiseerd. Hierdoor is een nader onderzoek naar bezette nesten in het broedseizoen noodzakelijk.

Consequenties

Door de beschermde status van voornoemde soorten (huismus, kerkuil en steenuil) is het verwijderen van vaste verblijfplaatsen (de nestlocaties of vaste rustlocaties) in beginsel niet toegestaan. Voor het wegnemen, zoals bij de sloop van gebouwen, is een mogelijke ontheffing en/of zijn compenserende en mitigerende maatregelen noodzakelijk.

Om inzichtelijk te krijgen welk aantal nestlocaties verdwijnen en welke compenserende en mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn, is nader onderzoek noodzakelijk naar steenuil, kerkuil en huismus.

soortgroep	Aantal bezoeken	Tijdstip onderzoek	Type onderzoek	Periode van onderzoek
Huisumus	2	ochtend/dag	Territoriumkartering	(maart)april-juni
Kerkuil	2	avond	Territoriumkartering	februari-augustus
Steenuil	2	avond/nacht	Territoriumkartering/ geluidsnabootsing	maart-april

Tabel 2: overzicht noodzakelijk aanvullende onderzoeken

De aanvullende onderzoeken dienen volgens de door de Particulier Gegevensbeherende organisaties (PGO's) opgestelde protocollen voor de betreffende soortgroepen te worden uitgevoerd. De voorgestelde onderzoeksinspanning is op deze protocollen gebaseerd. Het is echter mogelijk dat voor de toetsing voldoende recente verspreidingsgegevens voorhanden zijn bij een lokale vogelwerkgroep waardoor nader onderzoek niet of beperkt noodzakelijk is.

Effecten op overige soorten van categorie 5, waarvan de nestlocatie alleen beschermd is indien ecologische afwegingen dat rechtvaardigen, bijvoorbeeld wanneer er geen alternatieven in de directe omgeving voorhanden zijn, kunnen worden veroorzaakt binnen de planlocatie. Mogelijke broedvogels van categorie 5 op de planlocatie zijn koolmees, pimpelmees, spreeuw, boerenzwaluw ed. Met betrekking tot de boerenzwaluw is het van belang inzichtelijk te hebben of en hoeveel broedgevallen door de voorgenomen sloop zullen verdwijnen. Hierdoor is nader onderzoek naar deze soort noodzakelijk, zie tabel 3. De populatie van overige te verwachten soorten zal echter geen negatieve effecten ondervinden van de geplande ingrepen. Er zijn diverse broedgelegenheden in de directe omgeving voorhanden. Nader onderzoek naar overige vogelsoorten is hierdoor niet noodzakelijk.

soortgroep	Aantal bezoeken	Tijdstip onderzoek	Type onderzoek	Periode van onderzoek
Boerenzwaluw	1	dag	nesttelling	20 mei - 30 juni

Tabel 3: overzicht noodzakelijk aanvullende onderzoeken boerenzwaluw

4.4 Herpetofauna en vissen

Zwaar beschermde amfibieën en vissen ontbreken op de planlocatie. Aanwezigheid van hazelworm is echter niet geheel uit te sluiten. Echter gezien de opbouw van de planlocatie kan redelijkerwijs worden aangenomen dat er geen populatie op de planlocatie aanwezig is en er slechts zwervende dieren kunnen worden aangetroffen. Hierdoor is het uitvoeren van nader onderzoek niet noodzakelijk.

Doordat zwaar beschermde soorten niet aanwezig zijn, is geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk.

4.5 Zoogdieren

Tijdens het onderzoek zijn enkele sporen aangetroffen van ware muizen (o.a. bosmuis) en konijn aangetroffen.

Naast de aangetroffen soorten kunnen in het plangebied diverse soorten worden aangetroffen als: ware muizen, spitsmuizen, konijn, egel, mol, algemene marterachtigen enz. De aangetroffen soorten en de mogelijk aanwezige soorten, staan vermeld op Tabel-

1 Ff-wet waardoor een vrijstelling geldt voor Ruimtelijke Ontwikkelingen en Ingrepen en geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk is.

Vaste verblijfplaatsen van zwaar beschermde grondgebonden zoogdiersoorten als de steenmarter of eekhoorn (tabel 2 Ff-wet) zijn niet aanwezig.

Hierdoor is voor deze groep geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk.

De planlocatie is echter wel geschikt voor de vestiging van een vaste verblijfplaats van de steenmarter en eekhoorn. Hierdoor is het mogelijk dat deze soorten zich alsnog kunnen vestigen op het perceel. Gezien de beschermde status van beide soorten is het niet zondermeer toegestaan vaste verblijfslocaties te verwijderen zonder de juiste, ecologische afweging. Hierdoor is het noodzakelijk, indien de planlocatie langere tijd (> 3 maanden) ongemoeid blijft, dat een nadere afweging wordt gemaakt of een vaste verblijfplaats aanwezig is.

Voor overige soorten uit deze groep is geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk.

Vleermuizen

Het slopen van de gebouwen met verschillende potentieel geschikte én vastgestelde toegangsmogelijkheden en verblijfsruimten, zal resulteren in het verdwijnen van verblijfplaatsen van vleermuizen. De woning biedt verschillende geschikte verblijfplaatsen voor enkele gebouwbewonende soorten als bijvoorbeeld gewone dwergvleermuis en laatvlieger.

Om meer inzicht te krijgen of de geplande werkzaamheden negatieve effecten kunnen hebben op aanwezige soorten en te beoordelen of, en zo ja welke, maatregelen noodzakelijk zijn, bijvoorbeeld doordat verblijfplaatsen worden verwijderd, is het noodzakelijk nader onderzoek naar deze soortgroep uit te voeren. Voor deze afweging is het Vleermuisprotocol opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus in samenwerking met Gegevensautoriteit natuur en de zoogdiervereniging leidend. Zie bijlage 4 voor een vereenvoudigde Checklist uit het vleermuisprotocol.

Tijdens het onderzoek dient inzichtelijk gemaakt te worden of er vleermuizen gebruik maken van de planlocatie, welke soorten het betreft, welke typen verblijfsfuncties (kraam- of zomerverblijven of balts- en paarlocaties) de woningen hebben en welke effecten de werkzaamheden zullen hebben op de individuen en lokale populatie. Hiervoor zijn verschillende onderzoeksmomenten noodzakelijk, verspreid over het zomerhalfjaar (mei-september). Het onderzoek dient te worden uitgevoerd door een vleermuisdeskundige, zie hoofdstuk 5 voor specificatie van het onderzoek.

Verblijfplaatsen van boombewonende soorten zijn niet op de planlocatie aanwezig. Ook worden door de geplande werkzaamheden geen negatieve effecten op eventueel aanwezige vliegroutes of foerageerfunctionaliteit verwacht.

soortgroep	Aantal bezoeken	Tijdstip onderzoek	Type onderzoek	Periode van onderzoek
Vleermuizen: kraam- en zomerverblijven	3	avond/nacht en ochtend	bat-detector	april - 15 juli
Vleermuizen: Balts- en paarverblijven	2	avond	bat-detector	15 aug - eind sept

Tabel 4: overzicht noodzakelijk aanvullende onderzoeken vleermuizen

4.6 Ongewervelden

Het gebied is niet geschikt als voortplantings- en leefgebied voor beschermde en Rode lijstgenoteerde vlinders, libellen en overige insecten. Beschermde soorten zijn niet te verwachten aangezien de soorten van deze groepen veelal erg kritisch zijn op het biotoop.

4.7 Consequenties tijdens de sloopactiviteiten en de zorgplicht

Indien de schuren langere tijd buiten gebruik blijven en de sloop wordt uitgesteld, is het mogelijk dat er nieuwe situaties ontstaan voor dieren en planten om zich vestigen waardoor nieuwe afwegingen noodzakelijk kunnen zijn. Het verdient aanbeveling om sloopmateriaal en eventuele zandhopen slechts korte tijd op te slaan. Hierdoor wordt voorkomen dat dieren en planten zich tijdens de werkzaamheden kunnen vestigen. Voor alle dier- en plantsoorten, wel of niet beschermd, geldt de algehele zorgplicht, zie kader.

Naast de aandacht voor beschermde soorten geldt voor alle in het wild levende dieren en planten artikel 2 van de Flora- en faunawet.

Artikel 2

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

5. CONCLUSIE

Op de planlocatie is een natuuronderzoek uitgevoerd in de vorm van een quickscan. Aan de hand van de hierdoor verkregen gegevens, aangevuld met literatuuronderzoek, is een goed beeld ontstaan van de waarde van de planlocatie voor beschermde dier- en plantsoorten.

De geplande ingrepen in het gebied zullen bestaan uit het slopen van de aanwezige bebouwing en het rooien van enige beplanting.

Op de planlocatie zijn enkele vaste verblijfplaatsen aangetroffen van een gebouwbewonende vleermuissoort en een vaste verblijfplaatsen van kerkuil en boerenzwaluw. Daarnaast zijn nestlocaties van huismus en steenuil in het plangebied niet uit te sluiten. Overige vaste verblijfplaatsen of groeiplaatsen van zwaar beschermde dier- en plantsoorten zijn niet aangetroffen.

Van twee soortgroepen zijn te weinig verspreidingsgegevens voorhanden om uit te kunnen sluiten of schade aan individuen of lokale populaties plaatsvindt. Hierdoor is voor beide groepen nadere inspanning noodzakelijk. Het betreft vogels (kerkuil, steenuil, huismus en boerenzwaluw) en vleermuizen. Van overige soortgroepen zijn voldoende verspreidings- en gebiedsgegevens voorhanden om gefundeerde uitspraken te doen over eventuele effecten. Hierdoor is onderzoek naar overige soortgroepen niet noodzakelijk waardoor door het uitvoeren van de werkzaamheden voor deze soorten en soortgroepen geen overtreding plaatsvindt met de Flora- en faunawet. Wel is bij langere leegstand een nadere afweging ten aanzien van steenmarter en eekhoorn noodzakelijk gezien het geschikte habitat en daardoor potentiële vestiging van deze soorten.

Kerkuil, steenuil, huismus en boerenzwaluw

Voordat er kan worden gesloopt dient inzichtelijk gemaakt te worden of en hoeveel territoria van genoemde soorten op de planlocatie aanwezig zijn die worden verwijderd door de voorgenomen sloop. Hierdoor is voor deze soorten nader onderzoek noodzakelijk. Het onderzoek dient te worden uitgevoerd door enkele gerichte bezoeken in de periode maart-augustus. Een groot deel van deze bezoeken kan gezamenlijk worden uitgevoerd waardoor niet per soort een apart bezoek noodzakelijk is.

Bij uitvoering van vleermuisonderzoek kan een deel van de informatie tijdens deze bezoeken worden vergaard. Hierdoor kan worden volstaan met een beperkt aantal gerichte bezoeken.

Vleermuizen

Het slopen van de bebouwing resulteert in het verwijderen van vaste verblijfplaatsen van vleermuizen. Doordat niet duidelijk is om welke soort(ten) het gaat en welk type verblijfplaats aanwezig is, is gericht onderzoek op daarvoor geschikte momenten in het jaar noodzakelijk. Hierdoor is nader onderzoek door een vleermuisdeskundige in het zomerhalfjaar noodzakelijk om inzichtelijk te maken of en welke soorten aanwezig zijn en, indien dit het geval is, op welke wijze schade aan de lokale populaties kan worden voorkomen. Het onderzoek dient te voldoen aan de door de Particulier Gegevensbeherende Organisaties (PGO's) opgestelde protocol; het vleermuisprotocol 2013. Hierop is de onderzoeksintensiteit gebaseerd zoals weergegeven in onderstaande tabel (tabel 4).

Gezien het bovenstaande is nader onderzoek naar enkele beschermde dieren (vogels en vleermuizen) noodzakelijk voordat de geplande sloopwerkzaamheden kunnen worden uitgevoerd.

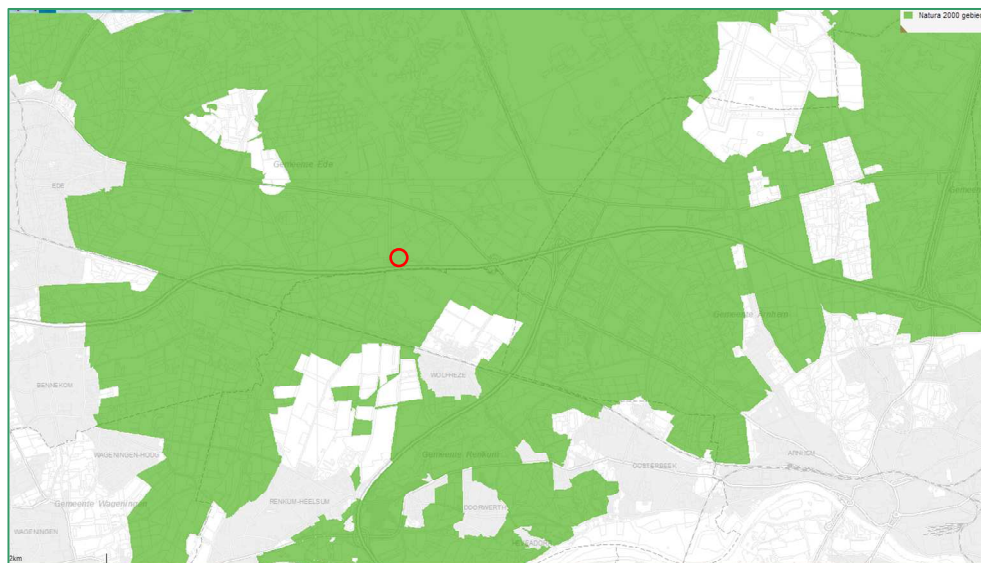
Onderzoek naar overige soortgroepen is niet noodzakelijk.

LITERATUUR

- www.natuurloket.nl
- www.minlnv.nl
- www.gelderland.nl
- www.zoogdieratlas.nl
- www.ravon.nl
- www.waarneming.nl
- www.telmee.nl
- www.floron.nl

- H. Limpens et al.; Atlas van de Nederlandse Vleermuizen - Onderzoek naar verspreiding en ecologie; KNNV-uitgeverij. 1997.
- Drs. E.J. Weeda et al.; Nederlandse Ecologische Flora - Wilde planten en hun relaties. KNNV-uitgeverij. 2003

BIJLAGE 1: LIGGING NATURA2000 EN EHS

Figuur 2: ligging Natura2000 gebied de Veluwe ten opzichte van het plangebied. Het gehele plangebied ligt binnen de begrenzing van het Natura2000 gebied. De rode cirkel betreft de ligging van de onderzoekslocatie.
Bron: site minlnv.nl.

Figuur 3: begrenzing van de ecologische hoofdstructuur en verbindingzones ten opzichte van de planlocatie. De rode cirkel betreft de ligging van de onderzoekslocatie.
Bron: site provincie Gelderland.

BIJLAGE 2: IMPRESSIE PLANGEBIED

1. woning
2. houten varkensschuur
3. doorgang tussen de woning (rechts) en links de varkensschuren
4. loods op achterzijde perceel. Zichtbaar is de spontane opslag van struweel en aanwezige populierenrij
5. houten varkensschuur
6. zicht op bebouwde perceel vanaf afgelegen varkensschuur nabij bosrand. Op de voorgrond is zichtbaar dat reeds bosplantsoen is ingeplant.
7. zicht op begraasde weide.

BIJLAGE 3: TOELICHTING FLORA- EN FAUNAWET

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Deze wet is de soortgerichte implementatie van de Europese Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. Daarbij worden in deze wet de bepalingen samengevoegd die voorheen in verschillende wetten waren gebundeld: Vogelwet 1936, Jachtwet, Natuurbeschermingswet (hoofdstuk V: soortenbescherming), Nuttige Dierenwet 1914 en Wet Bedreigde uitheemse dier- en plantsoorten.

De Flora- en faunawet is in beginsel gericht op de bescherming van flora en fauna op soortniveau. Activiteiten waarbij schade wordt gedaan aan beschermde dieren of planten zijn verboden, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het “nee, tenzij”-principe). Het is dan ook altijd zaak om, waar mogelijk, activiteiten uit te voeren zonder schade aan beschermde dieren en planten aan te brengen. De wet erkent de intrinsieke waarde van in het wild levende dieren. In de wet is dan ook een zorgplicht opgenomen: iedereen moet voldoende zorg in acht nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten (niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving, *Artikel 2 Flora- en faunawet*.

Voor de in deze rapportage gemaakte toetsing zijn met name de verbodsbepalingen artikel 8 t/m 12 van toepassing.

Artikel 8

Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11

Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12

Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Op 23 februari 2005 is de “AmvB art. 75” van de Flora- en faunawet in werking getreden. In dit besluit is een vrijstelling voor specifieke activiteiten en soorten geregeld. Tevens introduceert de AmvB de gedragscode. De AmvB verdeelt alle beschermde soorten (met uitzondering van vogels) in drie groepen - Tabellen. Voor vogelsoorten geldt een andere regeling.

Beschermde soorten	Zonder gedragscode	Met gedragscode
Licht beschermde soorten - Tabel 1	<i>Algemene vrijstelling</i>	<i>Algemene vrijstelling</i>
Overige beschermde soorten - Tabel 2	<i>‘Lichte’ toetsing</i>	<i>Vrijstelling</i>
Streng beschermde soorten - Tabel 3	<i>Uitgebreide toetsing</i>	<i>Uitgebreide toetsing</i>

Tabel: toetsingscriteria voor ontheffing bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Tabel 1

Voor soorten die zijn opgenomen in Tabel 1 geldt een algehele vrijstelling wanneer de werkzaamheden vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud, ook in landbouw en bosbouw;
- bestendig gebruik;
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Voor deze soorten geldt de lichtste vorm van bescherming. Als deze soorten op de locatie voorkomen, en het werk valt onder de werkzaamheden zoals hierboven beschreven, dan geldt daarvoor een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Als geen sprake is van werkzaamheden zoals beschreven, dient een ontheffing te worden aangevraagd. De aanvraag wordt dan onderworpen aan de lichte toets. Toetsingscriteria daarbij zijn of de

gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is, en of de activiteit een redelijk doel dient. Uiteraard geldt in alle gevallen de algemene zorgplicht; Artikel 2.

Tabel 2

Deze soorten krijgen een zwaardere bescherming. Er geldt alleen een vrijstelling als sprake is van werkzaamheden zoals beschreven bij Tabel 1 én indien wordt gehandeld volgens een gedragscode die is goedgekeurd door de Minister van LNV.

Valt het werk niet onder de werkzaamheden zoals beschreven bij Tabel 1, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets. Hierbij moet aangetoond worden dat de werkzaamheden er niet toe mogen leiden dat het voortbestaan van de soorten in gevaar wordt gebracht. Er mag geen afbreuk gedaan worden aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. De populatie in het gebied mag geen gevaar lopen uit te sterven. Hiervoor moeten maatregelen getroffen worden, die opgenomen worden in een ecologisch werkprotocol. Ook hier geldt de algemene zorgplicht.

Tabel 3

De soorten uit Tabel 3 zijn de zwaarst beschermde soorten. Ook wanneer werkzaamheden vallen onder een van de bij Tabel 1 genoemde categorieën, geldt niet zonder meer een vrijstelling. Enkel bij bestendig beheer en onderhoud is een vrijstelling mogelijk wanneer gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Werkzaamheden die in een van de andere categorieën vallen en welke negatieve effecten op beschermde soorten (kunnen) hebben, zijn ontheffingsplichtig. Voor het verstrekken van een ontheffing wordt deze onderworpen aan een zware toets wanneer:

- er geen andere bevredigende oplossing voor de geplande activiteit is;
- de geplande activiteit geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- er sprake is van een in of bij de wet genoemd belang.

Bij soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn moet tevens sprake zijn van een door de Habitatrichtlijn erkend belang:

- dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- bescherming van flora en fauna;
- openbare veiligheid.

Wanneer soorten uit tabel 3 voorkomen in een gebied dienen er maatregelen getroffen te worden om behoud van de lokale populatie, bescherming van individuen en de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen te garanderen. Hiervoor dienen mitigerende en mogelijk compenserende maatregelen getroffen te worden. Om zeker te zijn of de maatregelen voldoende zijn, dienen ze vooraf beoordeeld te worden door Dienst Regelingen. Met dit besluit kan aangetoond worden dat de initiatiefnemer zich houdt aan de Flora- en faunawet. Het besluit heeft de initiatiefnemer bijvoorbeeld nodig als iemand bezwaar maakt tegen het project of vraagt om handhaving van de Flora- en faunawet.

Indien vaste verblijfplaatsen worden beschadigd of weggehaald of behoud van de lokale populatie dan wel bescherming van de aanwezige individuen niet voldoende kan worden gegarandeerd, dienen compenserende maatregelen te worden uitgevoerd én dient een ontheffing te worden aangevraagd bij Dienst Regelingen. Voor deze soorten geldt echter dat alleen ontheffing wordt verleend op grond van een wettelijk belang genoemd in de Habitatrichtlijn of Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantsoorten.

Vogels

Met ingang van 26 augustus 2009 heeft het Ministerie van LNV een nieuw beleid ten aanzien van broedvogels ingezet. Verblijfplaatsen van broedvogels zijn door de Flora- en faunawet beschermd. Tijdens werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. Deze groep is opgedeeld in enkele categorieën waarop de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet jaarrond van kracht zijn:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.

3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Het betreft de vogelsoorten:

• Boomvalk	(Falco subbuteo)
• Buizerd	(Buteo buteo)
• Gierzwaluw	(Apus apus)
• Grote gele kwikstaart	(Motacilla cinerea)
• Havik	(Accipiter gentilis)
• Huismus	(Passer domesticus)
• Kerkuil	(Tyto alba)
• Oehoe	(Bubo bubo)
• Ooievaar	(Ciconia ciconia)
• Ransuil	(Asio otus)
• Roek	(Corvus frugilegus)
• Slechtvalk	(Falco peregrinus)
• Sperwer	(Accipiter nisus)
• Steenuil	(Athene noctua)
• Wespandief	(Pernis apivorus)
• Zwarte wouw	(Milvus migrans).

Er zijn ook vogelnesten die worden aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet strikt beschermd.

5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Wanneer een jaarrond beschermd nest wordt aangetroffen, dan dient altijd een omgevingscheck uitgevoerd te worden. Een deskundige dient te onderzoeken of er voor de soort in de omgeving voldoende plekken en materiaal aanwezig zijn om zelf een vervangende locatie te vinden en een vervangend nest te maken. Indien dit niet mogelijk is, dient een vervangende nestlocatie aangeboden te worden. Wanneer dit ook niet mogelijk blijkt, dient een ontheffing aangevraagd te worden. Ontheffing kan alleen verkregen worden op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Wettelijke belangen zijn:

- bescherming van flora en fauna;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- volksgezondheid of openbare veiligheid.

Gedragscodes

Werken volgens een gedragscode kan (soms) een vrijstelling voor soorten van Tabel 2 en Tabel 3 geven. Voorwaarde is wel dat gewerkt dient te worden volgens een door de minister vastgestelde gedragscode. Hierbij is het van belang dat de gedragscode op de juiste wijze is geïmplementeerd in de organisatie of in het totaalplan van de werkzaamheden.

Voor meer informatie over de toepassing van de Flora- en faunawet in relatie tot gedragscodes: zie de brochure van het ministerie van LNV: "Buiten aan het werk".

BIJLAGE 4: CHECKLIST VLEERMUISPROTOCOL

Selectie uit de checklist:

1. Dikke bomen

Is in of grenzend aan het plangebied één (of meerdere) dikke boom (doorsnede globaal > 3 dm op borsthoogte) aanwezig? → **ja, maar geen geschikte holten**
Geen onderzoek naar boombewonende vleermuissoorten

5. Gebouwen

Zijn er gebouwen aanwezig? → **ja**

a. Biedt het gebouw(en) mogelijk winter-, kraam-, zomer- en paarverblijfplaatsen voor vleermuizen (denk aan de spouwmuur, dakpannen, kelders, luiken aan de muur, gevelbekleding, zolders, daklagen, kruipruimtes etc.)? → **ja**
Nader onderzoek naar winter-, kraam-, zomer- en paar verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen.

b. Zijn er sporen van aanwezigheid, poepsporen, keutels, vraatsporen en dergelijke? **ja**
Nader onderzoek naar verblijfplaatsen vleermuizen

c. Mogelijk foerageer gebied? → **ja, in aangrenzend gebied**
Nader onderzoek naar foeragerende vleermuizen - in relatie tot de planlocatie